

Debatt

Bolagsrätt

På Branschdagarna i september hände det något. Eller om det var i Almedalen i somras? Den exakta dateringen kan vi lämna därhän, men branschen har äntligen fått ett genombrott i sociala medier. Och den här månadens huvuddebatt startade faktiskt som en diskussion på twitter. Det fina med twitter är att diskussioner förs för öppen ridå och kan fångas upp av fler. Balans fångade denna - varsågod!

Rakel Lennartsson,
debattredaktör
Mejla dina åsikter till mig
på balansdebatt@far.se

Dags att stycka upp aktiebolagslagen

SAMHÄLLET OCH TEKNOLOGIN utvecklade. Då måste också lagen göra det. Robert Sevenius argumenterar för att aktiebolagslagen bör delas - i upp till tre separata lagar - för att spegla den nya tiden där mindre företag får regelförenklningar medan samhällets krav ökar på de stora.

NÄR SVERIGE SÖKTE medlemskap i dåvarande EG togs beslutet att införa två bolagskategorier i en och samma lag. Nu är det tid att fullborda regleringen genom att bryta upp aktiebolagslagen (ABL) till två alternativt tre aktiebolagslagar.

Skälen till att vi från och med 1 januari 1995 delar in aktiebolagen i privata och publika var i huvudsak att skydda de mindre ägarledda bolagen från att behöva följa de betungande bolagsrättsdirektiv som skapats för de större, ofta noterade, bolagen. Det historiska

beslutet var inte givet; det fanns exempel på länder med flera bolagskategorier inom en och samma lag (bland andra Storbritannien) och exempel på länder med separata aktiebolagslagar (bland andra Tyskland). I SOU 1992:83 Aktiebolagslagen och EG ställs frågan: Ska vi införa dubbla aktiebolagslagar eller sammanfoga regelverken i en enda lag? I minne fanns då den svidande kritiken från det misslyckade försöket att införa så kallade andelsbolag 1978, varför dåvarande aktiebolagskommittén till slut förordade två

”Nuvarande 2005 års ABL är en produkt av en tid präglad av globalisering och aktieägarvärde.”

bolagskategorier i en lag. Det kan också ha varit så enkelt att juristerna inte ville ha en ännu tjockare lagbok.

Sedan dess är några av ABL:s regler som skiljer privata och publika aktiebolag följande: spridning av aktier till allmänheten, aktiekapitalets storlek, aktiebolagets firma, sammansättning av bolagsorgan, bolagsstyrning, kallelse till bolagsstämma och bolagsinformation.

TIDEN HAR EMELLERTID inte stått stilla sedan början av 1990-talet. I stället har vi erfart flera ekonomiska och juridiska förvecklingar som vi kanske helst sluppit. Samtidigt, och ibland till följd av dessa utmaningar, har även EU:s bolagsrätt fortsatt divergera i två olika huvudriktningar.

De stora bolagen, aktiebolag som är föremål för publikt intresse (PIAB), har fortsatt tilldra sig lagstiftarens uppmärksamhet under såväl låg- som högkonjunkturer. Ofta i reaktion på skandalbetonade händelser i näringslivet. Infallsvinkeln är vanligtvis att förmå bolagen och deras ledning att arbeta i samklang med rådande värderingar i samhället. Definitionen varierar men PIAB innefattar bland andra börsbolag, kredit- och försäkringsbolag och bolag som medlemsstaterna identifierar som PIAB. I Sverige har vi även de statligt ägda bolagen. Den senaste EU-regleringen som hänför sig till PIAB-företag är den omtalade revisionsreformen (SOU 2015:49).

Även de mindre bolagen, små och medelstora aktiebolag (SMAB), är ofta i fokus för lagstiftning och politiskt intresse. Här är underliggande konsensus att små företag ska stödjas i start och utveckling för att understödja samhällets behov av tillväxt, arbetstillfällen och innovation. SMAB är förstas av mycket varierande karaktär, från enpersonföretag (så kallat SUP-bolag) till i princip börsfäiga bolag. Legalt fokus för SMAB-reglering är ofta så kallade regelförenklningar. Exempelvis har förenklningar för redovisningen i mindre företag varit ett av greppen.

Denna dikotomi är knappast en uttömmande beskrivning av ett näringsliv stätt i obönhörlig förändring. En ny utmaning för normgivarna är att informationsteknologin finner nya vägar att göra affärer och definiera vad som är ett företag. Inom bland annat gräsrotsfinansieringen (crowdfunding) skapas ett mellanting mellan ett SMAB och ett PIAB. Företagen är små nystartade verksamheter eller affärsplaner och behöver ledas av en eller flera grundare under överskådlig tid, samtidigt har de vänt sig till allmänheten för att samla kapital för att starta verksamheten. En kapitalisering som i nuvarande ABL utgör olaglig aktiespridning (se min artikel i Balans nr 8 2014).

Aktiebolagslagen står således inför ett ökande förändringstryck, både genom externa krav på lagstiftning och genom utmaningar från tekniska lösningar. Eftersom bolagskategorierna blivit så disparata kan det ifrågasättas om det inte är tid för en genomgripande reform som bättre passar de olika bolagstyperna, kalla det ett pedagogiskt omtag i aktiebolagsrätten.

EN AV FÖRDELARNA med en uppsplittring av ABL är att varje typ av bolag kan få sin egen dedikerade reglering som tar hänsyn till de unika förutsättningarna som präglar bolagstypens organisation, finansiering, styrning och samspel med omvärlden. En ”SMABL” kan ytterligare strömlinjeformas till en mer pedagogisk och praktiskt tillämpningsbar uppsättning regler som fungerar på ett direkt och smidigt sätt för den enskilde företagaren. En ”PIABL” kan öppnas för att inrymma det paradigmskifte som innebär att bolagsledningen har i uppgift att balansera den flora av interna och externa krav som ställs gentemot moderna företag av allmänt intresse.

Det blir även enklare att förändra regleringen för bolagstyperna framgent eftersom varje regelverk endast refererar till sig självt och inte behöver anpassas till övriga bolagstyper. Med tiden kan ett skräddarsytt regelsystem utvecklas med tillhörande skräddarsydd praxis. En uppdelning skulle även ge en

Lagerbolag

Köp ett lagerbolag 99 000 kr
Underlag kan du läsa i
statistiska årsrapporter
och din upptäckelse av
Bolagsverket. Vår
färdig för att. Vår
just 99 000 kr. Här
i den skilj

Firmaspekter

Vi bedömer
i den skilj
Du får
ack vare
egen
har
i vilka
Vår
rekommendationer

Bolagsrätt

BOLAGSRÄTT
Box 370
Tfn 080-16 81 81
Hemsida

SLUT PÅ BLÄCK IGEN?!!

Lugn! Just nu får du 25 % rabatt på alla bläckpatroner och toner av märket inkClub.

Ta del av din rabatt här:

www.inkclub.com/ink

Vi hjälper dig gärna - ring 020-10 00 10

Erbjudandet gäller t.o.m. 2015-12-10. Kan inte kombineras med andra erbjudanden i våra nyhetsbrev.

25%
RABATT!

inkClub office

Debattpanelen

- tycker till om vd-kravet

Björn Elfgrén,
revisor och vd Wint, Sverige

Margareta Kleberg,
revisor och vd Kleberg Revision, Stockholm

Peter Bodin,
revisor och vd Grant Thornton, Sverige

1. ÄR DET OTIDSENLIGT ATT VD:N FÖR EN REVISIONSBYRÅ MÅSTE VARA REVISOR?

- Absolut, det är ett galet krav tycker jag. Att vara en duktig revisor betyder inte alls att det är samma kompetens som krävs för att vara en bra vd. Revisionsbolag bedriver i dag en komplex konsultverksamhet, där revisionstjänsterna utgör ett av många affärsområden. Med många kvalificerade, duktiga medarbetare krävs stor kompetens inom både ledarskap, personalfrågor och verksamhetsutveckling.

- Ja, med tanke på den snabba förändringen i omvärlden och de nya utmaningar revisionsbranschen möter med borttagen revisionsplikt, ny syn på revisorn och kundernas förväntningar på kunderbudandet så behövs andra kompetenser än typiska "revisorkompetenser" för att leda en revisionsbyrå in i framtiden, tror jag.

- Framtidens revisionsbyråer behöver ledare med erfarenhet och kompetens av att just leda och genomföra omfattande förändringar för att möta de utmaningar som varje företag, oberoende av bransch, står inför. Vi tvingas begränsa vårt urval av ledare om kravet på revisor som vd kvarstår. I många andra länder finns inte detta krav så ja, att behålla ett krav på revisor som vd känns i dag "otidsenligt".

"Andra kompetenser än de typiska 'revisorkompetenserna' behövs."

2. HINNER DU VARA BÅDE REVISOR OCH VD?

- Svårt! Det är två helt olika roller. Jag får det att fungera hjälpligt genom grymt bra teamwork, där alla ställer upp för varandra, och en tydlig succession av uppdrag.

"Jag får det att fungera genom grymt bra teamwork."

- Nja, egentligen inte. Jag arbetar cirka 400-500 timmars övertid per år och det räcker ändå inte riktigt, trots jätteduktiga och självständiga medarbetare. Både arbetet som revisor och som vd skulle nog bli bättre utfört om jag bara hade det ena. Jag har övervägt att hyra in en stand in-vd/vikarie under högsäsong men inte hittat en bra lösning på det ännu.

- För mig är vd rollen i Grant Thornton ett heltidsjobb, vilket i princip kräver all min energi och mitt engagemang. För att behålla min auktorisation arbetar jag med ett fåtal strategiska kunder men det innebär naturligtvis att det är svårare att få livspusslet att gå ihop på ett bra sätt.

"Det innebär att det är svårare att få livspusslet att gå ihop."

3. HUR BORDE REGELVERKET SE UT?

- Kravet på en majoritet av revisorer i styrelsen kan kvarstå, men kravet på att vd:n för en revisionsbyrå måste vara revisor bör tas bort.

- En tanke är att styrelsen i en revisionsbyrå ska bestå av en majoritet revisorer, men att ytterligare styrelseledamöter med kunskap inom andra områden, till exempel marknadsutveckling och ledarskap kan finnas i styrelsen, samt att vd kan vara någon med en mer traditionell vd- eller ledarbakgrund.

- Nuvarande lagstiftning bör ses över och anpassas till den verklighet som ett modernt tjänsteföretag lever i. Redan i dag har nog de flesta byråerna i praktiken skilt på rollerna vd och revisionsverksamhetsansvarig. Förändringen borde därför inte ur det regulatoriska perspektivet vara avgörande. För konkurrenskraften i vår bransch är det en avgörande framtidsfråga att kunna ha rätt typ av ledarskap.

NU ÄVEN SNABBAVVECKLING
BR
BOLAGSRÄTT

Lagerbolag

Köp ett lagerbolag av oss idag. Under dagen kan du lämna ett startklart aktiebolag till din kund.

Köp ett lagerbolag av oss så slipper du och din uppdragsgivare väntetiden hos Bolagsverket. Våra lagerbolag ligger färdiga för start. Varför ska du köpa just av oss? Här får du tre skäl:

Firmabesked direkt!

Vi bedömer firman utifrån vår erfarenhet.

Vi känner Bolagsverket

Du får ny firma utan onödig fördröjning tack vare bra förhandsbedömningar och egen praxisbank. Alla våra medarbetare har PRV-bakgrund (nu Bolagsverket).

Vi säljer inte till vem som helst

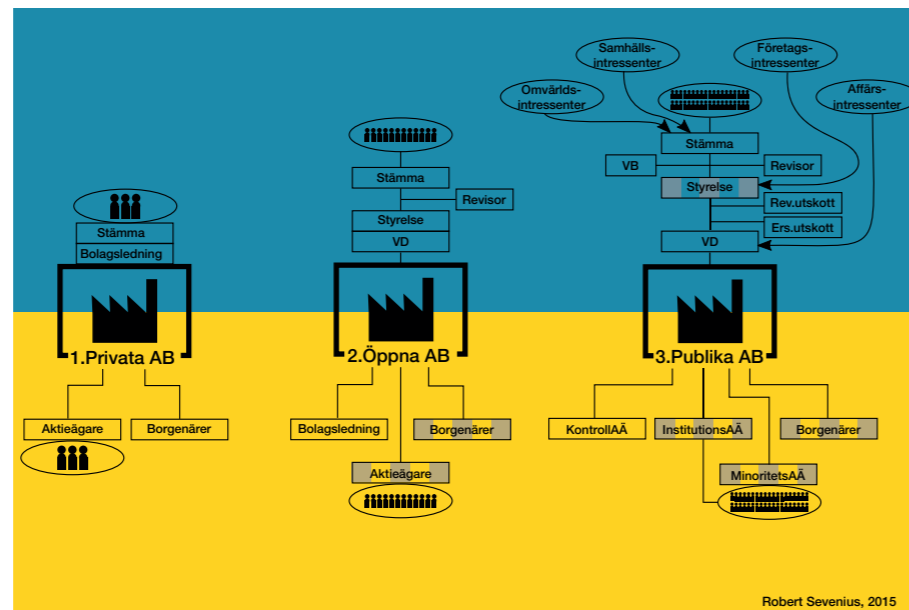
Vi vill endast sälja till seriösa förvärvare. Våra lagerbolag kan därför bara köpas av advokatbyråer, revisionsbyråer samt på rekommendationer.

Ring oss redan idag. 060-16 81 50

BR
Bolagsrätt

BOLAGSRÄTT SUNDSVALL AB
Box 270 Tullgatan 18 851 04 Sundsvall
Tfn 060-16 81 50 Email info@bolagsratt.se
Hemsida www.bolagsratt.se

www.missongrafiskform.se

Robert Sevenius skiss till tre bolagstyper, styrda av tre separata aktiebolagslagar. I det blå fältet beskrivs organisation och styrning, medan det gula fältet visar finansiering.

större förståelse för dem som ytterst drabbas av ABL, det vill säga företagarna själva, som slipper ovidkommande regler och undantag som hänförs till väsensskilda bolag. Givetvis finns nackdelar. Dubblering av många regler anses av många vara betungande och risken för att samma situation får två olika tillämpningar går inte att bortse från.

DET KAN ÄVEN behövas en tredje aktiebolagslag, en bolagsform för privata företag vars aktiespridning är öppen för allmänheten. Denna "Öppna ABL" skulle möjliggöra för direkt gräsrotsfinansiering där grundläggande bolagsregler stadgas i lag, men är under översyn av Finansinspektionen (alternativt Bolagsverket) rörande bland annat emissioner, informationsgivning och värdeöverföringar. Öppna aktiebolag bör underkastas revisionsplikt (inklusive förvaltningsrevision). Bolagsledningen och informationsgivningen bör vara underkastad en löpande granskning eftersom aktieägarna kan förväntas vara små, många och passiviserade.

I lagstiftningssammanhang som påverkar näringslivet är ett viktigt argument arbetsro. Giltighetstiden för våra hittillsvarande sex aktiebolagslagar har varit cirka 30 år. Det får inte vara för tätt mellan nya regler, utan företag och företrädare måste hinna arbeta med affärsverksamheten mellan varven, tycker näringslivet. Det är förvisso ett bra

argument, men att lagstiftningen måste ligga i fas med nya tider och tekniska landvinningar är ett vederhäftigt motargument.

Nuvarande 2005 års ABL är en produkt av en tid präglad av globalisering och aktieägarvärde. Dessa två dominerande trender balanseras nu under 2000-talet allt mer av förväntningar om samhällsansvar, lokala hänsyn och delningsekonomi. Den dåvarande aktiebolagskommittén hade till mål att "främja en fortlöpande och snabb anpassning av företagets organisation och verksamhet till förändringar i omvärlden". En målsättning som är än mer aktuell i dag med en informationsteknik som en allt kraftfullare möjliggörare.

FÖR ATT UTVECKLAS i takt med nya regleringar och ny teknik borde ABL delas upp i två eller tre parallella lagstiftningar. I den digitala tidsålder vi lever behöver vi inte längre bekymra oss om hur tjock lagboken är. Så där har ett tungt argument fallit av sig självt. ●

Robert Sevenius

Jurist och ekonom och arbetar som fristående konsult.